

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Bassa dels Tres Colls
Alçada: 452

Coordenades:

Latitud: 41.71413
Longitud: 1.92496
UTM Est (X): 410570
UTM Nord (Y): 4618596

Classificació

Número de fitxa 08182 - 51
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX

Estat de conservació Regular

Notes de conservació: Els marges de pedra seca de l'esquerra com de la dreta han caigut i la terra del voltant de la barraca prové de l'esllavissada. Per sobre de la barraca, hi ha tres pins de dimensions considerables que caldria tallar per tal de que el creixement i les arrels no travessin la coberta i l'ensorrin.

Protecció Inexistent

Accés Fàcil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08181A006000020000OH

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: ds., 17/09/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en un bancal erm, a mà esquerra, del camí que va des del Castell de Rocafort fins a la Bassa dels Tres Colls. Està enrasada i integrada a un marge de pedra seca de dos metres d'alçada. El marge està construït amb pedra força irregular però mantenint una cara planera cap a l'exterior. L'eix de la barraca és perpendicular al mur. Els brancals o muntants són rectes i ben escairats, amb arc de mig punt. La porta mesura 1,12 metres d'alçada per 0,70 metres d'amplada. Per sobre de la porta conserva una part del voladís o ràfec, fet amb llesques de pedra plana. El gruix dels murs és de 0,60 metres. A l'interior, la planta és rectangular, excavada cap a la dreta. Mesura 2,70 metres de fondària per 1,70 metre d'amplada. La coberta és de lloses per aproximació de filades amb la clau de volta visible. A l'exterior està molt ben protegida per la terra i vegetació herbàcia. Disposa de dos tinells interiors de 35 x 35 x 50 cm. respectivament (un està ubicat enfront de la porta i el segon a mà dreta). La porta està encarada al sud-oest.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3047, tot i que la ubicació a la seva pàgina web és incorrecte.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

